

Spis treści:

Wprowadzenie

1. Rozwój młodzieży a rozwój człowieka w ciągu całego życia
  - 1.1. Wprowadzenie
  - 1.2. Współczesne podejście do rozwoju człowieka – teoria rozwoju w ciągu życia life-span developmental psychology
  - 1.3. Przykładowe teorie (zagraniczne i polskie) uwzględniające rozwój człowieka w ciągu całego życia
  - 1.4. Rozwój w okresie dorastania a rozwój w ciągu całego życia
  - 1.5. Co dalej po okresie dorastania? Specyfika rozwoju człowieka w dorosłości
2. „Wyłaniająca się dorosłość” – specyficzna faza rozwoju na przełomie okresu dorastania i wczesnej dorosłości
  - 2.1. Wprowadzenie
  - 2.2. Teoria J. Arnetta dotycząca „wyłaniającej się dorosłości”
  - 2.3. Kulturowy wymiar fazy „wyłaniającej się dorosłości”
  - 2.4. Kontrowersje wokół teorii J. Arnetta
  - 2.5. Podsumowanie
3. Okres dorastania – granice czasowe oraz cechy specyficzne
  - 3.1. Wyjaśnienia terminologiczne
  - 3.2. Granice czasowe okresu
  - 3.3. Cechy specyficzne dorastania
    - 3.3.1. Zmiany ilościowe i jakościowe w rozwoju fizycznym i psychicznym
    - 3.3.2. Kryzys okresu dorastania (kryzys tożsamości)
    - 3.3.3. Konflikt w dorastaniu
4. Rozwój młodzieży w ujęciu społeczno-kulturowym
  - 4.1. Dorastanie w świetle wybranych koncepcji
  - 4.2. Czynniki kulturowo-społeczne a proces dorastania
  - 4.3. Przykładowe badania dotyczące społeczno-kulturowego podejścia do dorastania
5. Rozwój fizyczny w okresie dorastania jako podstawa rozwoju psychicznego
  - 5.1. Wprowadzenie
  - 5.2. Rozwój mózgu
  - 5.3. Zmiany hormonalne
  - 5.4. Pokwitanie (skok pokwitaniowy)
  - 5.5. Rozwój cech płciowych
  - 5.6. Związek między rozwojem fizycznym a rozwojem psychicznym młodzieży
6. Rozwój myślenia – istotny warunek rozwoju w innych sferach
  - 6.1. Wprowadzenie
  - 6.2. Proces przejścia od operacji konkretnych do operacji formalnych
  - 6.3. Operacje formalne – nowa jakość myślenia w okresie dorastania
  - 6.4. Metamyślenie jako refleksja nad własnym myśleniem
  - 6.5. „Elitarność” myślenia formalnego
  - 6.6. Egocentryzm i decentracja w myśleniu
  - 6.7. Korzyści z myślenia formalnego dla młodzieży
  - 6.8. Perspektywa dalszego rozwoju myślenia w okresie dorosłości
7. Kształtowanie się osobowości młodzieży a rozwój samowiedzy, pojęcia JA i tożsamości (relacje między procesami)
  - 7.1. Wprowadzenie
  - 7.2. Relacje między pojęciami: samowiedza, pojęcie JA i tożsamość
  - 7.3. Znaczenie rozwoju samowiedzy, pojęcia JA i tożsamości dla kształtowania się osobowości
  - 7.4. Główne prawidłowości rozwoju samowiedzy, pojęcia JA i tożsamości w okresie dorastania
    - 7.4.1. Rozwój samowiedzy młodzieży
    - 7.4.2. Rozwój pojęcia JA w okresie dorastania
    - 7.4.3. Kształtowanie się tożsamości w okresie dorastania
  - 7.5. Wnioski dotyczące poziomu rozwoju osobowości w okresie dorastania
  - 7.6. Rozwój osobowości w okresie dorosłości
8. Tworzenie się indywidualnego systemu wartości oraz światopoglądu młodzieży (relacje między procesami)
  - 8.1. Wprowadzenie

- 8.2. Kształtowanie się systemu wartości i światopoglądu w okresie dorastania – relacje między procesami
- 8.3. Rozwój systemu wartości młodzieży w okresie dorastania
  - 8.3.1. Pojęcie wartości i ich funkcje w życiu młodzieży
  - 8.3.2. Kształtowanie się systemu wartości młodzieży
- 8.4. Rozwój światopoglądu młodzieży w okresie dorastania
  - 8.4.1. Pojęcie światopoglądu i jego funkcje w życiu młodzieży
  - 8.4.2. Kształtowanie się światopoglądu młodzieży
- 8.5. Rozwój systemu wartości i światopoglądu w okresie wczesnej dorosłości
- 9. Kształtowanie się autonomii moralnej u dorastającej młodzieży
  - 9.1. Wprowadzenie
  - 9.2. Rozwój moralny dzieci i młodzieży według J. Piageta
  - 9.3. Rozwój moralny człowieka w ciągu życia według L. Kohlberga
  - 9.4. Inne współczesne teorie dotyczące rozwoju moralnego
    - 9.4.1. Teoria rozwoju rozumowania moralnego J. Resty jako kontynuacja teorii L. Kohlberga
    - 9.4.2. Rozwój moralny rozumiany jako zjawisko wielowątkowe
  - 9.5. Metody badania rozwoju moralnego człowieka
  - 9.6. Co dalej po okresie dorastania? Rozwój moralny w dorosłości
- 10. Rozwój religijności młodzieży
  - 10.1. Wprowadzenie
  - 10.2. Stadialna koncepcja rozwoju religijnego J. Fowlera a rozwój religijności w okresie dorastania
  - 10.3. Poznawczo-rozwojowa koncepcja integralnego rozwoju religijności C. Walesy a rozwój religijny młodzieży
  - 10.4. Rozwój religijności człowieka w okresie dorosłości
- 11. Rozwój społeczny w okresie dorastania – „wrastanie” młodzieży w społeczeństwo oraz zmiany w relacjach z dorosłymi i rówieśnikami
  - 11.1. Wprowadzenie
  - 11.2. „Wrastanie” w społeczeństwo dorosłych i poszukiwanie swojego miejsca w społeczeństwie
  - 11.3. Status społeczny młodzieży
  - 11.4. Zmiany w relacjach z dorosłymi
  - 11.5. Zmiany w relacjach z rówieśnikami (przyjaźń, grupy rówieśnicze, miłość)
  - 11.6. Rozwój społeczny w okresie wczesnej dorosłości
- 12. Perspektywa czasowa i orientacja przyszłościowa młodzieży
  - 12.1. Definicje i koncepcje teoretyczne
    - 12.1.1. Koncepcja J.E. Nurmiiego
    - 12.1.2. Model kształtowania się orientacji przyszłościowej J. Trempały i L. Malmberga
    - 12.1.3. Model perspektywy czasu Z. Zaleskiego
    - 12.1.4. Koncepcja perspektywy czasu P.G. Zimbardo
  - 12.2. Przykładowe badania dotyczące orientacji przyszłościowej
- 13. Zadania rozwojowe okresu dorastania
  - 13.1. Pojęcie zadania rozwojowego
  - 13.2. Zadania rozwojowe okresu dorastania
- 14. Tworzenie koncepcji własnego życia przez młodzież a zadania rozwojowe okresu dorastania
  - 14.1. Poglądy J. Piageta dotyczące tworzenia przez młodzież „programu” własnego życia
  - 14.2. Poglądy A. Niemczyńskiego dotyczące tworzenia przez człowieka koncepcji dotyczącej własnego życia
  - 14.3. Omówienie autorskiego modelu koncepcji własnego życia młodzieży
    - 14.3.1. Uwagi wstępne
    - 14.3.2. Zagadnienia definicyjne
    - 14.3.3. Wstępny model oraz elementy koncepcji młodzieży dotyczącej własnego życia
    - 14.3.4. Czynniki istotne w procesie tworzenia koncepcji własnego życia przez młodzież
    - 14.3.5. Rozszerzony model koncepcji własnego życia młodzieży
  - 14.4. Podstawowe wnioski
  - 14.5. Badania własne dotyczące tworzenia przez młodzież koncepcji własnego życia
  - 14.6. Tworzenie koncepcji dotyczącej własnego życia w okresie dorosłości

15. Planowanie własnej przyszłości i podejmowanie decyzji życiowych przez młodzież a zadania rozwojowe okresu dorastania

15.1. Wprowadzenie

15.2. Planowanie własnej przyszłości przez młodzież a rozwój orientacji przyszłościowej

15.3. Planowanie przyszłości przez młodzież a tworzenie przez nią koncepcji własnego życia

15.4. Podejmowanie przez młodzież decyzji dotyczących własnej przyszłości

15.4.1. Pojęcie decyzji

15.4.2. Rodzaje sytuacji decyzyjnych

15.4.3. Przebieg procesu podejmowania decyzji przez młodzież

15.4.4. Planowanie własnej przyszłości i podejmowanie decyzji w okresie dorosłości

16. Wybrane problemy okresu dorastania w kontekście rozwoju ogólnego

16.1. Wprowadzenie

16.2. Kryzys w okresie dorastania

16.3. Konflikt w dorastaniu

16.4. Bunt młodzieńczy w okresie dorastania

16.4.1. Próba zdefiniowania buntu młodzieńczego

16.4.2. Przyczyny buntu młodzieńczego

16.4.3. Przedmiot i rodzaje buntu

16.4.4. Formy i przejawy buntu

16.4.5. Funkcje buntu

16.4.6. Podsumowanie

16.5. Bunt młodzieńczy a początek wczesnej dorosłości (faza „wyłaniającej się dorosłości”)

16.6. Zachowania autodestrukcyjne młodzieży w okresie dorastania

16.6.1. Pojęcie i rodzaje zachowań autodestrukcyjnych

16.6.2. Czynniki sprzyjające zachowaniom autodestrukcyjnym

16.6.3. Stosowanie używek

16.6.4. Zażywanie narkotyków

16.6.5. Motywy stosowania używek i zażywania narkotyków

16.6.6. Skutki stosowania używek i zażywania narkotyków

16.6.7. Przyjmowanie anaboliów (przyczyny i skutki)

16.6.8. Zachowania ryzykanckie

16.6.9. Próby samobójcze

16.7. Podsumowanie

Zakończenie

Streszczenie

Abstract

Bibliografia